

Sindikatu langileen eta nazionalisten artean

Grebak Euskal Herrian

Ipar Euskal Herrian legezkoa da «greba»; baina han greba guti egin zen joan den urtean. Nork egin? Hego Euskal Herrian, ordea, legearen kontrakoa da «huelga»; baiana ihaz 554 egin ziren Gipuzkoan, 323 Bizkaian, 155 Nafarroan, gutiago Araban, Sindikatuen Azterketa Institutuak agertu duenez. Aurtengoak ugariagotzen, luzeagotzen eta biziagotzen ari dira. Hauek barnean daramaten dinamika, J. Larrinagak aztertua du ANAITASUNAREN aurreko zenbakian. Gertatuak gertatu eta ikustekoak somatu, «huelgaren» legeztapena eskatu du berriki* Sindikatu Kongresuaren Batzorde* Iraunkorrek.

Iparraldean ba dute «greba» izenik eta eskubiderik, baina horretarako ez dute larregirik ez langile indarririk. Hegoaldean ba dugu **izan** «huelgarik» franko, baina ez dugu «huelga» eskubiderik ez **izenik**. (Horregatik, agintariek, egunerokoek eta aldizkariak, «huelgen» **izana** ukatu eta haien garratza goxatu nahian edo, **izena** ere aldatu nahi izan dute, «lan-uzte», «lan-nahaste» edo beste horrelakorik erabiliz.) Orain «huelga» izena onhartzeko hasiak dira, eta izana eta izateko eskubidea ere onhartzeko dela dirudi.

Baina hona hemen euskaldunak berriz ere banatuta eta burugalduta! Onharturiko «grebak» iparraldean, debekaturiko «huelgak» hegoaldean... Eskubidez ezezik, hitzek ere banatuta dabilta euskal langileak. Eta haien zatitza gezurrezko «greba» den hori, hauentzat benetako «huelga» da ez «holgetakoa», hain zuzen ere). Euskal langileok, batera zaitezte, hitzetan bederen*!

«Greba» nahiz «huelga» hitzek ba dute mami bizirik eta burruka indarririk. Euskararen batasunerako «lanuzte» izena aukeratu nahi du zenbaitek; baina hitz hotz eta triste honek ez luke langileen batasunerako indarririk. Horregatik, euskal langileek, beren batasuna lortzearren eta «huelga» «holgetakoa» ez delako, GREBA izena eta eskubidea onhartzu dute.

SINDIKATUA BAZTERTZEN

Sindikatu bakarra dago Espainian, eta berori baztertu nahi izan da joan den urteko grebetan. Lehen aipaturiko Batzorde Iraunkorrek berak aitortu du hori. Izan ere, lehengo urteko greben sustraiak bilatzean, hona hemen aurkitu dituzten horietako bat: Antizentralismoa nabarmendu eta nagusitu dela, hau da, Sindikatuaren erakundetik aparte egiten dituztela ugazabek eta langileek beren akordioak.

Honetan diagnosia zuzen dabilela ikusteko, urruti joan beharrik ez dago. Ugazabek edo enpresa kudeatzaileek nahiz langileek, isilean bada ere, sarritan agertu ohi dute ez dutela Sindikatu erakundean uste onik. Nahi izanik edo hartara beharturik, ugazabek berek ere nahiago dute, legez kanpora langileek hautaturiko batzordeekin elkarriketatu, legezko «juraduekin» baino. Izatez, ugazabek ez dute batzorde haiekin elkarriketa ofizialik edukitzerik, legezkoak ez direnez gero. Inoiz multa gogorrik ere hartu izan dute; baina, arrisku eta guzti, sarritan ez dute beste biderik, langileekin benetako akordiotara helduko badira. Bestalde, lantegi batzutan egon ere ez dago legezko juradurik, eta bai legez kanpoko batzordeak.

Sindikatuaren beraren aurka izan direla greba batzuz konturatu da Batzorde Iraunkorra. Eta ez dabil oker hemen ere. Esate baterako, urtarrilaren azken aldean Bauriko Firestone lantegian eginiko greba ez da izan sol-

data igan eraztearren, ez eta kanpora botatakoren batzuz lantegiak onhar zitzan; Sindikatuaren eta lantegiko «juraduen» kontrako greba izan zen.

Enpresen (ugazaben, nahiz langileen) eta Sindikatuaren arteko etena nabarmena delako, ihazko istilu gutzietatik garbi balego bezala hitz egin du Batzorde Iraunkorrek; tarteko ez balitz eta gaineratik balebil bezala mintzatu da. Goitik, gaineratik eta aparte dabilen Sindikatu hori ez dute langileek onhartzeko.

LANGILEAK BAZTERTZEN

Sindikatu bakarra baztertu dutelarik, langileek ez dute beren batasuna lortu. «Juraduak» ukatzen badituzte ere, legez kanpora sortzen dituzten batzordeek ezin dituzte sarritan langile guztiak bildu, politik talderen baten «sorturiko» eta eraginiko batzordeak direlako, edo eta, ofizialtasunik ezean, batzorde horik oso aldakorrek gertatzen direlako.

Sindikatu bakarra berez ez da txarra; horrexek batzen baitu langile guztien indarra. Baina goitik ezarritako sindikatu bakarra ukatzen denean, besterik oinharritik sortzea zaila gertatzen da. Italian aspalditik ari dira hiru sindikatu nagusiak, erakunde bakarra egin nahiz; eta, legez oraindik lortu ez baldin badute ere, jokabidez elkarrekin jokatzeko dute azken urteotan. Azken aldian, Portugalen ihardun dute, sindikatu bakarra bai ala ez, eta oraingoz baiezkoak irabazi. Ez dago dudarik, Portugalgo sozialistek ere sindikatu bakarra nahiago luketela. Italian nahi duten bezalaxe; baina ez alderdi komunistak ezarritako batasuna, eta bai oinharritik demokrazia eta askatasun osoz lorturiko langileen benetako batasuna. Bai Italian eta bai Portugalen beldur dira sozialistak, nolabait lorturiko batasun horretan alderdi komunistak garaile izanen ote.

Langileen batasuna bai, baina ez Estatuak ezarritako batasuna. Batasuna bai, baina ez alderdi batek ezarritako batasuna... Horra hor zer dioten langileek Portugalen, Italian eta... Euskal Herrian.

Euskal Herriko langileak banatuta dabilta, gauza nabarmena da. Sindikatu bakarra baztertzean, oinharritik batasun hori egitea zaila izaten da, legez kanpora eta ezkutuan eratzeko ibili behar izanez gero batez ere.

GREBA POLITIKOAK

Ihazko greben toki nagusienak, eta oso goitik gainera, Katalunia eta Euskal Herria izan dira. Aurten ere bide beretik joango direla dirudi.

Besterik gabe honi begiratu gero, zera agertzen da nabarmen: kanpotarrak bildu diren tokietan izan direla grebarik handienak eta ugarienak. Honixe heldu dio, hain zuzen ere, Sindikatuak egin duen azterketak, ihazko greben interpretazio politikoa emateko. Sindikatuari erosoago eta egokiago gertatzen zaio politikazko arrazoinak ematea, bere burua baztertua ikusi duelarik, honela bere burua zuzitzeko bidea baitu.

Ageria da, Espainiako herrialdeetatik etorritako langile uholdeek Katalunian eta Euskal Herrian sortu duten gizartezko, kulturazko eta hizkuntzazko arazo ikaragarria. Latza, nahasia eta mingarria dute benetan arazo hori bi herrialdeok. Esan beharrik ez litzateke izan behar —hain nabarmena baita—; baina, hala ere, esan egin behar.

gaurko Euskal Herrian eta biharko Euskal Herrirako euskal politik, kultur eta erlijio indar eta taldeek duten aztergairik galantena, kanpotarrena dela, eta beren eginkizunik bikainena, bi gizarteen elkarbidearena. Oso gogotan eta bizkor hartzeko arazoa dute, Euskal Herriari inolako irtenbiderik eskainiko baldin badiote.

Bi aldetatik agertu nahi du Sindikatuak greben politik sustraia: bertakoen eta kanpotarren arteko burruka bezala, batetik; nazionalismoaren arazo bezala, bestetik.

KANPOKOAK ETA BERTAKOAK BURRUKAN

Kanpotik etorritako langileen «zokoratzeak» sortu du alde batetik greba giroa eta fenomeno, Sindikatuaren ustez. Hona hemen ematen dituen bi gertaera: a) «Kanpoko langile askok behe mailako lanbideak hartu behar izaten dituzte». Eman dezagun, honela gertatzen dela Euskal Herrian; eman ezin daitekeena da, ordea, ihazko grebak horregatik izan zirenik. b) «Sarritan zokoratuta daude kanpoko langileak, hizkuntz, gizarte, kultur eta ekonomi mailan». Benetan harritzekoa —haserretzekoa ez balitz— arrazoin hau! Zinikoa ematen baitu. Politik aldetik ere baztertuta daudela esatea falta zitzaion! Baina hizkuntz eta kultur aldetik erdal langileek Euskal Herrian zokoratuta daudela esatea, ironia mingarrirenetakoa da.

Dena dela, erraza eta joko gaiztoa ere izan daiteke, eta ba da, kanpoko eta bertoko langileak elkarjoka jarri nahia, horrela langileen batasuna eteteko asmoz. Argi dagoena zera da, ostera: Euskal Herriko greben sustraia ez dagoela inola ere hortik aurkitzerik.

NAZIONALISTAK GARAILE

Herrialdeetako txokokeriak eta norberekeriak izan dira, bestetik, greba fenomenoaren arrazoina, Sindikatuaren ustez. Honela bere indargaltzea aitortzen duen neurritan, talde abertzaleen garaipena aitortzen du, beren asmoak aurrera eraman beharrez, hainbeste greba pizteko eta indartzeko gauza izan direnez gero.

Hona hemen ematen dituen bi puntu:

a) «Aintzinako etni zaletasunari eta 'erregionalismo' joerari eutsiz, inbertsio eta kontsumozko ondasunak bat bederaren herrialdean aurrenik eta batez ere banatu nahi dira». Euskal Herriari ala Madrili ote dagokio hau? ANAITASUNAN ere agertu izan dira datuak, Euskal Herriatik zenbat ateratzen eta zenbat itzultzen den agertuz. Datu horik irakurtzea aski dela uste dut, Sindikatuaren baieztapen hori nahi izate hutsean gelditzen dela agertzeko.

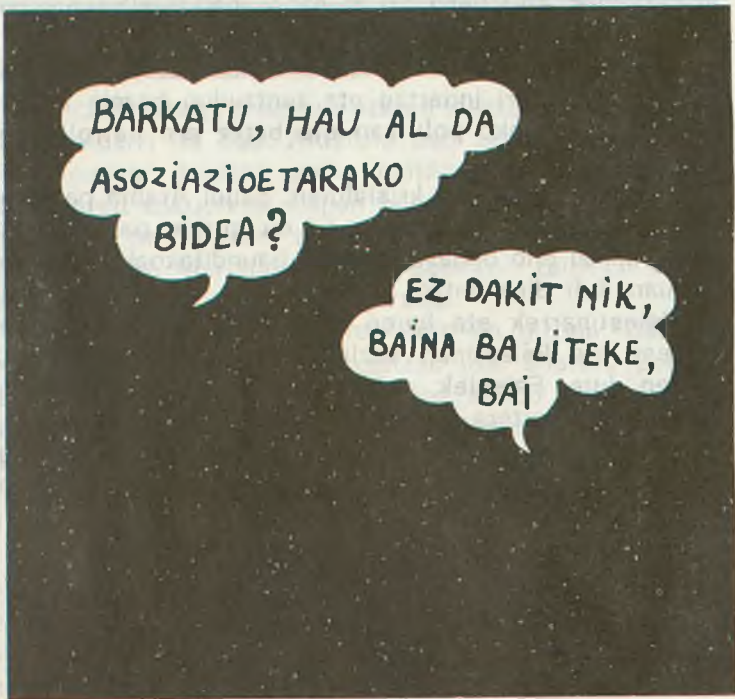
b) «Ixilpeko talde marxistekin batera, ba dira, tartean dabilzan beste talde berezi bereziak, grebak ziritzen, zirikatzen eta horiei eusten dihardutenak, honela aintzinako txokokerien txingarrak piztuz». Nik ez dut ulertzen esaldi hau, ez eta erdaraz ere. Eta ez dut uste, **Sábado Gráfico** aldizkariko Titus Livius Aemilianus-ek latinez jarriko balit ere, ulertuko nukeenik. Baina somatu bai, somatzen dut nondik nora dabilen.

Euskal politik indar nazionalistak ez dira oso bizi ibili azken aldiko grebetan, abenduaren 2koan eta 3koan ez baldin bada. Eta beren artean banatuta dabilzalarik, langile arazoetan are banatuagoak dabilzala dirudi, gainera. Dena dela, Sindikatuak garaitzat jotzen ditu, berer: asmoak aurrera eraman beharrez, grebak sortzeko eta bultzatzeko gauza izan baitira nonbait.

Paulo AGIRREBALTZATEGI

balit, baleust
dio, deutso
diote, deutsoe

zaio, jako
zitzan, eizan
zitzaien, jakon

MENCHACA

Estalkiak, Itzalkiak, Ikurriñak, Itxas tresnak, Igeritekoak, Uretako Jantziak, Alokatzeko Itzalkiak.

Zuzenbideak: Posta, 700-Urrutizkin, 245574-Telegrafoa, MENURI
Muelle de Urbitarte, 15

BILBO-9